

ALGIRDAS STUMBRAS gimė 1927 m. rugsėjo 24 dieną Kaune, operos režisieriaus Juozo Stumbro šeimoje. Mama Elena taip pat dainavo Juozo Naujaliao, o vėliau Karmelitų bažnyčios choruose, siuvo skrybėles teatro spektakliams. Pats Algirdas irgi vaidino scenoje, lankė baletą studiją. Tačiau, baigęs progimnaziją, 1942 metais įstojo į Kauno aukštesniąją technikos mokyklą. Išklaušęs bendrąsias disciplinas, po pirmojo kurso ryžtingai pasirinko elektrotechniką. Šiam pasirinkimui liko ištikimas jau daugiau kaip 70 metų. 1946 m. baigė Kauno politechnikumo elektrotechnikos skyrių ir įstojo į Kauno politechnikos institutą, kur mokėsi iki 1951 m. Tėvams persikėlus į Vilnių, toliau mokslus tęsė Maskvos sąjunginio politechnikos instituto neakivaizdiniame skyriuje kurį, parengęs ir apgynęs diplominį darbą "100 MW galios Tytuvėnų šiluminė elektrinė durpių rajone", 1954 m. baigė ir įgijo inžinieriaus energetiko specialybę.

1944 m. gruodžio 14 dieną A. Stumbras pradėjo dirbti Kauno elektros tinklų avarinės brigados elektromonteriu, vėliau Petrašiūnų elektrinės budinčiuoju inžinieriumi. 1946 m. balandžio mėn. įkuriamą Kauno energetikos rajono dispečerinę tarnybą ir jis tampa dispečeriu. 1951 metais persikėlus į Vilnių jis dirba Centrinėje energetikos dispečerių tarnyboje, o nuo 1954 metų vadovauja šios tarnybos darbui. Elektrines sujungus lygiagrečiam darbui, dispečerinio valdymo svarba nepaprastai išaugo, todėl dispečerių tarnybos ugdymas, jos teritorinių ir funkcinių padalinių steigimas ir aprūpinimas buvo labai svarbūs. Algirdo Stumbro ir vėliau jį pakeitusio Juozo Martusevičiaus pastangomis ši tarnyba nuolat stiprėjo.

1957 m. rugpjūčio 1 dieną, kartu su dar 4 teritorinėmis elektros tinklų įmonėmis, įkuriami Vilniaus elektros tinklai. Vilniaus elektros tinklų direktoriumi paskiriamas Algirdas Stumbras, o 1958 m. jis tampa Energetikos valdybos vyriausiuoju inžinieriumi - viršininko pavaduotoju. Energetikoje, kaip techniškai sudėtingoje ir potencialiai pavojingoje pramonės šakoje, vyriausiojo inžinieriaus įgaliojimai ir atsakomybė buvo nepalyginamai didesnė negu, sakykime, lengvosios pramonės įmonėse vyriausiųjų specialistų. Svarbiausiais techniniais ir operatyviniu valdymo klausimais vyriausiasis inžinierius yra aukščiausia instancija. Dažniausiai vyriausiasis inžinierius būdavo direktoriaus ar viršininko pirmasis pavaduotojas. Keitėsi valdymo struktūros, įstaigų pavadinimai, tačiau pareigų esmė ir atsakomybė energetikos sistemoje išliko. A. Stumbro 34 metų darbo stažą toje pačioje darbovietėje ir tose pačiose pareigose galima laikyti ilgaamžiškumo rekordu. 1957-1961 m. aktyviai dalyvavo gelžbetoninių atramų gamybos sukūrimo Lietuvoje ir plataus jų panaudojimo elektros tinklų statyboje darbuose. Pažymėtini didžiuliai A. Stumbro nuopelnai pagrindžiant ir įdiegiant žemės ūkio objektuose šilumos tiekimą, naudojant naktinę elektros energiją. 1988 -1992 m. aktyviai gynė nuo nepamatuotų kaltinimų Kruonio HAE. Taigi visiškai pelnytai kaip tik A. Stumbras pasuko pirmojo KHAE agregato paleidimo raktą. Nuo 1992 metų kovo mėn. Algirdas Stumbras dirbo Lietuvos energijos Technikos ir informacijos skyriaus vadovujančiu inžinieriumi, Pramonininkų konfederacijos konsultantu, Valstybės konsultantu.

A. Stumbras aktyviai dalyvavo įgyvendinant svarbiausius energetikos plėtros projektus, jis apie 30 metų, pačiu audringiausiu Lietuvos energetikos vystymo laikotarpiu buvo Lietuvos energetikos sistemos Technikos tarybos pirmininku. Lietuvos energetikos sistemos kūrimas, jungiant lygiagrečiam darbui elektrines, žemės ūkio elektrifikavimas, galingos šiluminės elektrinės Elektrėnuose statyba, termofikacinių elektrinių Vilniuje, Kaune ir Mažeikiuose statyba, Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės pagrindimas ir statyba. Be A. Stumbro dėmesio neapsėjo ir Ignalinos atominės elektrinės projektuotojai, statytojai ir operatoriai. Reikėtų pažymėti išskirtinį A. Stumbro bruožą - sugebėjimą labai aiškiai argumentuoti savo poziciją, nenukrypti į smulkmenas, jausti strateginę kryptį. Energetikos įmonių specialistų rengimas, mokymo bazės kūrimas, Lietuvos mokslo institucijų įtraukimas į energetikos problemų sprendimą, energetikos statybos organizavimas ir industrializavimas, kuo nuolat rūpinosi Algirdas Stumbras, neginčijamai padėjo užtikrinti nuoseklią energetikos sistemos plėtrą ir patikimą darbą.

Algirdas Stumbras yra žinomas kaip aktyvus energetikos populiarintojas, jį daug kas pažįsta iš televizijos ekranų, radijo laidų ir spaudos puslapių. Daugelį metų jis vadovavo Energetikų mokslo ir technikos draugijai, Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komiteto narys, vienas iš Lietuvos narystės, nutrūkusios okupacijos metais, šioje taryboje atstatymo 1992 metais iniciatorių, dalyvavo daugelyje tarptautinių renginių, skaitė pranešimus konferencijose, susipažino su užsienio šalių energetikos įmonių darbu, priiminėjo užsienio šalių delegacijas, kurios iš A. Stumbro lūpų išgirdavo ne tik tiksliai suformuluotus paaiškinimus apie energetiką, bet ir faktus apie Šv. Petro ir Povilo bažnyčią ar kitą architektūros paminklą, kurių nepasakodavo gidai. Nuo 1996 m. iki 2010 m. jis vadovavo Lietuvos energetikų senjorų klubui.

Žmona Jolanta, gimusi 1929 m., baigusi Vilniaus universitete biologijos mokslus, daugelį metų dirbo VU Botanikos sode ir Inžinerinių tyrinėjimų institute. Sūnus Algirdas, gimęs 1955 m., transporto inžinierius mirė 2009m. Duktė Daiva, gimusi 1962 m., statybų inžinierė, ištekėjo ir gyvena Olandijoje.

A. Stumbras apie savo gyvenimą ir darbą energetikoje parašė ir 2007 m. išleido knygą "Prisiminimai". [Vaizdas:Stumbras.pdf](#)

Paruošė Saulius Kutas

Nuotraukoje: A. Stumbras tarp buvusių bendradarbių. Iš dešinės: Juozas Jaraminas, Albertas Skardžius, Algirdas Stumbras, Renaldas Vaičiūnas, Jonas Tička, Algirdas Cimermonas.